۲۰۳۵۸۸۹

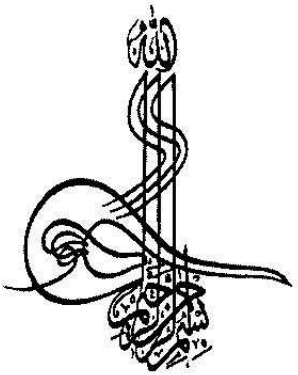

سیر تحول آیین رسیدگی به دعاوی مهریه در حقوق ایران (با تکیه بر تحولات اخیر و رویه قضایی)

مؤلف: مرضیه شرافتی

انتشارات: رهام اندیشه

www.ketab.ir

سرشناسه : شرافتی، مرضیه، ۱۳۶۳ -
عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور : سیر تحول آیین رسیدگی به دعاوی مهریه در حقوق ایران (با تکیه بر تحولات اخیر و رویه قضایی)/ مولف مرضیه شرافتی.
مشخصات نشر : کرج : رهام اندیشه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۱۳۱ ص.
شابک : 978-600-8749-92-9
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کتابنامه:ص.[۱۲۳] - ۱۳۱.
موضوع : مهر (حقوق مدنی) -- ایران
موضوع : حقوق خانواده -- ایران
رده بندی کنگره : ۱۳۹۸۵۴۰KMH ۹س۴ش/
رده بندی دیویی : ۵۵۰۱۵/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی : ۵۶۶۱۶

دوست عزیز، هرگونه استفاده از آثار دسترنج دیگران، تکثیر کتاب بدون اجازه از ناشر و فروش آن، کاری نادرست و نامشروع است، مرحمت رواج بی‌اعتمادی و بروز پیامدهای ناگوار در زندگی و محیطی ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

سیر تحول آیین رسیدگی به دعاوی مهریه در حقوق ایران

(با تکیه بر تحولات اخیر و رویه قضایی)

❖ **مؤلف: مرضیه شرافتی**
❖ ناشر: رهام اندیشه
❖ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
❖ شمارگان: ۱۰۰۰
❖ تعداد صفحات: ۱۳۱ صفحه
❖ قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان
❖ شابک: ۹-۹۲-۸۷۴۹-۶۰۰-۹۷۸

تلفن: ۰۹۲۱۲۰۸۴۶۰۰-۰۹۲۱۰۳۶۴۶۱۰-۰۹۱۲۶۶۰۹۷۲۶

www.ketab.ir

فهـرست عـــناویـن

فصل اول: آیین دادرسی افتراقی در دعاوی خانوادگی

مقررات شکلی در دعاوی خانوادگی ۱
بررسی نهاد خانواده ۶
آیین دادرسی ۹
تعریف آیین دادرسی ۹
ضرورت آیین دادرسی ۱۲
ویژگی‌های آیین دادرسی ۱۴
- ✓ امری بودن ۱۴
- ✓ محدود بودن حوزهٔ اعمال آیین دادرسی به دادگاه‌ها ۱۷
- ✓ عطف بماسبق شدن ۱۸
- ✓ قابلیت تغییر و تعدیل‌پذیری ۲۰

ضرورت آیین دادرسی افتراقی در دعاوی خانوادگی ۲۰
متمامیز بودن دعاوی خانوادگی ۲۱
کاربرد ضمانت‌های اجرایی در خانواده ۲۳
توجه به سیاست‌های ملی و فراملی نسبت به خانواده ۲۴
دعاوی خانوادگی ۲۴
مهریه و مبانی قدرت بر تسلیم ۲۷
مفهوم مهریه ۲۷
ماهیت مهریه ۲۹
مبانی قدرت بر تسلیم در عقد مهر ۳۱
- ✓ غرر ۳۲
- ✓ عدم مالیت ۳۵
- ✓ سیره عقلا ۳۵
- ✓ شفاهت ۳۵
- ✓ بررسی ملاک و معیار قدرت ۳۶
- قدرت مطلق یا نسبی ۳۶

www.ketab.ir

- قدرت شخصی - نوعی یا نوعی – شخصی ۳۹
- تفاوت اعتبار شرط در عقد نکاح دائم و منقطع ۴۰
غرری شدن توافق ۴۲
تأکیدی بودن شرط عندالاستطاعه ۴۸
اسقاط حق مطالبه به موجب شرط عندالاستطاعه ۴۹

فصل دوم: دادگاه صالح به رسیدگی دعاوی مهریه

صلاحیت دادگاه ۵۱
نحوه تنظیم دادخواست مطالبه مهریه ۵۳
آیین دادرسی دادگاه اختصاصی خانواده ۵۳
تنظیم دادخواست مطالبه مهریه ۵۴
تکمیل فرم دادخواست ۵۴
هزینه دادخواست مطالبه مهریه ۵۵
دادخواست صدور قرار تأمین مهریه ۵۷
تشریفات تعیین و تشکیل جلسه دادرسی مهریه و جریان آن ۵۹
اولین جلسه دادرسی و حقوق و تکالیف اصحاب دعوا ۶۱
اعتراض به خواسته و بهای آن ۶۱
کاهش یا افزایش خواسته ۶۲
تأمین از اتباع بیگانه ۶۲
تکلیف خواهان و خوانده به ارایه اصول مستندات و ضمانت اجرای آن ۶۳
لزوم طرح ایرادات در اولین جلسه دادرسی مگر آنکه بعداً حادث شده باشند ۶۳
تقدیم دادخواست تقابل تا اولین جلسه دادرسی ۶۵
تعرض به اصالت اسناد ۶۵
استرداد دادخواست و صدور حکم ۶۷
- ✓ استرداد دادخواست و دعوی ۶۷
- ✓ صدور حکم ۶۸
اعتراض به حکم مهریه ۶۹
- ✓ واخواهی ۶۹
- ✓ تجدیدنظرخواهی ۷۱

www.ketab.ir

✓ تعدیل مهریه ۷۳
نکات کلیدی وصول مهریه در شرایط مختلف ۷۹
✓ در صورت طلاق ۸۰
– طلاق به درخواست زوج ۸۰
– طلاق به درخواست زوجه ۸۰
✓ در صورت فوت یکی از زوجین ۸۲

فصل سوم: صلاحیت رسیدگی به دعاوی مهریه از طریق اجرای ثبت و صدور اجرائیه از دادگاه خانواده

مطالبه مهریه از طریق اجرای ثبت ۸۹
کلیات ۹۰
✓ تعریف سند و انواع آن ۹۰
✓ تفاوت سند رسمی و غیررسمی از حیث قوه اجرایی ۹۰
✓ مفهوم اجراییه ۹۱
دفترخانه ازدواج به عنوان مرجع صدور اجراییه ۹۴
✓ مال غیرمنقول در دفتر املاک ثبت شده است ۹۵
✓ مال غیرمنقول در دفتر املاک ثبت شده است ۹۶
✓ بازداشت اموال بدهکار ۹۶
✓ تقسیط مهریه ۹۸
✓ جلسه مزایده ۹۸
✓ هزینه‌های اجرایی ۹۹
امکان وصول همزمان مهریه از طریق اجرای ثبت و دادگاه ۱۰۰
اجرای تصمیمات صادره از دادگاه‌های خانواده ۱۰۲
شرایط اجرای حکم ۱۰۲
✓ قطعیت حکم ۱۰۳
✓ معین بودن موضوع حکم ۱۰۷
صدور اجراییه ۱۰۷
اجرای احکام غیابی ۱۱۱
وصول مهریه طبق ماده ۳ قانون اجرای محکومیت‌های مالی ۱۱۳

www.ketab.ir

فصل چهارم: بحث و نتیجه‌گیری

نتیجه‌گیری ۱۱۷

فهرست منابع و مآخذ

منابع فارسی ۱۲۳
منابع عربی ۱۲۸
منابع انگلیسی ۱۳۱
منابع اینترنتی ۱۳۱

www.ketab.ir

پیشگفتار

در طی سه دهه گذشته، قانونگذار، بارها به تغییر و اصلاح قوانین موضوعه مربوط به حوزه خانواده پرداخته است؛ ولی این اصلاحات موردی، منجر به نتیجه مطلوب نشده و نتوانسته انتظارات جامعه و قانونگذار را برآورده نماید. به دلایل گوناگون، این موضوع راهی پرفراز و نشیب پیموده و تحولاتی در چگونگی آن در جامعه اسلامی روی داد و تصویب قانون جدید حمایت از خانواده در اردیبهشت ۱۳۹۲، مقررات و قواعد جدیدی بر حقوق زوجین در نظام حقوقی ایران وضع شد که تا حد قابل توجهی با مقررات سابق بر آن متفاوت به نظر می‌رسد. در حال حاضر دعاوی مربوط به مهریه در صلاحیت دادگاه خانواده است، که به موجب ماده واحده قانون سال ۱۳۷۶ صلاحیت رسیدگی به این دعاوی از دادگاه‌های عمومی تفکیک و به طور مستقل مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، تا قبل از وضع این قانون رسیدگی به تمامی دعاوی امور خانوادگی همانند سایر دعاوی در صلاحیت دادگاه‌های عمومی قرار داشت، از آنجا که دادگاه خانواده بر اثر تخصصی بودن دعاوی مربوط به امور خانوادگی شکل گرفته است و این امر مدلول حساسیت بنیان نهاد خانواده است، شعبی از دادگاه‌های عمومی به دادگاه خانواده اختصاص یافت و عملاً مرجع حقوقی عمومی بدوی دیگری تشکیل گردید. یکی از مهم‌ترین تغییرات در قانون پیش گفته، در باب «مهریه» و ضمانت اجرایی ناشی از آن است که در پژوهش حاضر به تحولات قانونگذاری و رویه‌های موجود در خصوص آیین رسیدگی به مهریه پرداخته شده است.

با تصویب قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ قوه قضاییه مکلف گردید تا در کلیه حوزه‌های قضایی شهرستان به تعداد کافی شعبه دادگاه خانواده تشکیل دهد که مطابق بند ۶ ماده ۴ قانون حقوق مطالبه مهریه در این شعب مطابق عمومات قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی رسیدگی می‌شود. از آنجایی که تعیین مهریه در سند نکاحیه که یک سند رسمی محسوب می‌گردد و مطابق قانون اجرای ثبت اسناد رسمی مطالبه دیونی که موجب سند رسمی بر ذمه مدیون مستقر از طریق اجرای ثبت قابل مطالبه

www.ketab.ir

است، درخصوص میزان مطالبه مهریه چنانچه زوج تمکن مالی داشته باشد در صورت مدخوله بودن زوجه تا آن میزان که مهر تعیین گردیده قابل مطالبه است و در صورت غیرمدخوله بودن مطابق قانون مدنی تا نصف مهریه قابل قبول است. و این موضوع در قانون حمایت خانواده طبق ماده ۲۲ در صورتی که به میزان ۱۱۰ سکه تمام بهار آزادی یا معادل آن باشد وصول آن مشمول مقررات ماده ۲ قانون اجرای محکومیت‌های مالی است و مازاد آن در صورت ملائت زوج قابل مطالبه است.

بررسی سیر تحولات رسیدگی قوانین موضوعه ایران درخصوص مطالبه مهریه مستلزم پرداختن به مقرراتی است که به دلیل نیازها، ضرورت‌های موجود در نهاد خانواده و به تبع آن دعاوی ناشی از آنهاست؛ همچنین خلاءهای موجود در آیین دادرسی مدنی و قوانین مربوط به خانواده درخصوص شیوه‌های دادرسی مطالبه مهریه و دعاوی ناشی از آن ضرورتی پدید آورد تا در این تحقیق به تحولات آیین دادرسی درخصوص مهریه پرداخته شود.

مرضیه شرافتی

۱۳۹۸

www.ketab.ir